

УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

и

ЕВРОПСКА ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ЈАВНО ПРАВО

МЕЂУНАРОДНИ САВЕЗ ПРАВНИКА

ИНСТИТУТ ЗА УПОРЕДНО ПРАВО

СРПСКО УДРУЖЕЊЕ ЗА КРИВИЧНОПРАВНУ ТЕОРИЈУ И ПРАКСУ

ИНСТИТУТ ЗА КРИМИНОЛОШКА И СОЦИОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА

ЗБОРНИК САЖЕТАКА

„Право између стварања и тумачења“

COLLECTION OF ABSTRACTS

“Law Between Creation and Interpretation“

XI Научни скуп поводом Дана Правног факултета,

Међународни научни скуп

одржан 5. новембра 2022. год. на Палама

УДК 34(048.3)

ISBN 978-99938-57-68-6

Источно Сарајево, 2022.

ЗБОРНИК САЖЕТАКА

са

XI Научног скупа поводом Дана Правног факултета, на општу тему
„Право између стварања и тумачења“,
који је у организацији
Правног факултета Универзитета у Источном Сарајеву,
и суорганизацији
Европске организације за јавно право,
Међународног савеза правника,
Института за упоредно право,
Српског удружења за кривичноправну теорију и праксу,
Института за криминолошка и социолошка истраживања,
одржан 5. новембра 2022. год. на Палама

Издавач

Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву
Алексе Шантића 3, 71420 Пале
тел. 00387 57 226 609 / факс 00387 57 226 892
<http://www.pravni.ues.rs.ba> / dekanat@pravni.ues.rs.ba

За издавача

Проф. др Горан Марковић, декан

Приредио

Проф. др Димитрије Ђеранић,
продекан за научно-истраживачки рад

Лектор и коректор за српски језик

Проф. др Нина Ђеклић

Лектор и коректор за енглески језик

Мр Нинослава Радић, наставник страног језика

Техничка припрема

Проф. др Димитрије Ђеранић
Виши асистент Ђорђе Перишић, мр

Штампа

Копикомерц, Источно Сарајево

Тираж

80 примјерака

UNIVERSITY OF EAST SARAJEVO
FACULTY OF LAW
and

EUROPEAN PUBLIC LAW ORGANIZATION

INTERNATIONAL UNION OF LAWYERS

INSTITUTE FOR COMPARATIVE LAW

SERBIAN ASSOCIATION FOR CRIMINAL LEGAL THEORY AND PRACTICE

INSTITUTE OF CRIMINOLOGICAL & SOCIOLOGICAL RESEARCH

COLLECTION OF ABSTRACTS
“Law Between Creation and Interpretation“

ЗБОРНИК САЖЕТАКА
„Право између стварања и тумачења“

The XI Scientific conference on The occasion of The Day of The
Faculty of Law,
International scientific conference,
held in Pale, 5 November 2022

UDC 34(048.3)

ISBN 978-99938-57-68-6

East Sarajevo, 2022

COLLECTION OF ABSTRACTS

The XI Scientific conference on The occasion of The Day of The Faculty of Law, on general topic „Law Between Creation and Interpretation“, which is organized Faculty of Law, University of East Sarajevo, in cooperation with the European Public Law Organization, International Union of Lawyers, Institute for Comparative Law, Serbian Association for Criminal Legal Theory and Practice, and the Institute of Criminological & Sociological Research, on 5 November 2022, in Pale

Publisher

Faculty of Law, University of East Sarajevo
Alekse Šantića Str. 3, 71420 Pale
phone. 00387 57 226 609 / fax 00387 57 226 892
<http://www.pravni.ues.rs.ba> / dekanat@pravni.ues.rs.ba

For the Publisher

Full Professor Goran Marković, dean

Edited by

Associate Professor Dimitrije Čeranić,
Vice Dean for Scientific Research

Proofreading for the Serbian language

Associate Professor Nina Čeklić

Proofreading for the English language

Ninoslava Radić, MA (Linguistics), English language teacher

Technical preparation

Associate Professor Dimitrije Čeranić
Senior Teaching Assistant Đorđe Perišić

Printing

Kopikomerc, East Sarajevo

Circulation

80 copies

ГРАЂАНСКОПРАВНА СЕКЦИЈА 2 /
CIVIL LAW SECTION 2

Проф. др Игор Камбовски

Правни факултет Универзитета „Гоце Делчев“ Штип, Р. С.
Македонија

ПРАВО И ЕЛЕКТРОНСКА ТРГОВИНА – ДА ЛИ НОРМА ПРАТИ И КОНТРОЛИШЕ ТЕХНОЛОГИЈУ И ИНОВАЦИЈЕ?

Сваку нову освојену или бар додирнуту границу, у свим сферама друштва, карактерише недостатак закона који би регулисали ту „новоосвојену територију“. У прошлости, законодавци су морали да се суоче и повинују изазовима који су произашли из специфичних друштвених услова и специфичне заједнице или нације. Међународно право је премостило јаз, али су често биле потребне године и деценије да се конкретна правна норма формулише, усагласи и стави на снагу. То је било тако пре и током индустријске револуције, пре него што је технологија почела да води нас, наше друштво и наше институције, пре него што је почела наша зависност од света којим управљају компјутери и интернет, у коме је човек морао да пронађе своје место, просперитет и благостање. У међувремену, интернет се развио до невиђених размера, што је довело до појаве Е-трговине, која је представљала својеврсну револуцију у области пружања комерцијалних услуга. Стварање права је компликован и спор процес, а технолошки напредак је пребрз, па постоји проблем и дилема: да ли право може да прати динамичке промене и развој информационо-комуникационих технологија? Сваки нови закон који правно регулише односе који настају употребом нових технологија брзо застарева и јавља се потреба за његовом ревизијом и изменама и тако у недоглед. Ово доприноси стварању правних норми које су, да би трајале, прешироко постављене или непрецизне, што заузврат повећава правну несигурност, што, опет, обрнуто пропорционално утиче на поверење међу субјектима који учествују у електронској трговини. Такође, техничка достигнућа стварају одређене практичне стандарде много брже него што је закон у стању да их

регулише. Дакле, de facto, стандард постаје норма много пре него што закон нормативно подржава такав стандард.

Кључне речи: Електронска трговина; Норма; Технологија.

LAW AND ELECTRONIC COMMERCE-DOES THE NORM FOLLOW AND CONTROL TECHNOLOGY AND INNOVATION?

Every new conquered or at least touched border, in all spheres of society, is characterized by a lack of laws that would regulate that "newly conquered territory". In the past, law makers had to face and obey the challenges arising from the specific social conditions and the specific community or nation. International law bridged the gap, but it often took years and decades for a specific legal norm to be formulated, agreed upon, and put into effect. But it was so before and during the industrial revolution, before technology began to guide us, our society and our institutions, before our dependence on a world governed by computers and the Internet began, in which man had to find his place, prosperity and well-being. In the meantime, the Internet has developed to unprecedented proportions, leading to the emergence of E-commerce, which represented a kind of revolution in the field of providing commercial services. The creation of law is a complicated and slow process, and technological advances are too fast, so there is a problem and a dilemma: can law follow the dynamic changes and development of information and communication technologies? Every new law that legally regulates the relationships that arise with the use of new technologies quickly becomes obsolete and there is a need for its revision and modification, and so on ad infinitum. This contributes to the creation of legal norms that, in order to last, are too broadly set or imprecise, which in turn increases legal uncertainty, which, in turn, inversely proportionally affects the trust among entities that participate in E-commerce. Also, technical achievements create certain practical standards much faster than the law is able to regulate them. Therefore, a standard de facto becomes a norm long before the law normatively supports such a standard.

Keywords: Electronic commerce; Norm; Technology.